

1. Nove družbene okoliščine z vse bolj številnimi prihodi državljanov tretjih držav, ki govorijo tudi od slovenščine zelo oddaljene jezike, zahtevajo dopolnitev in prilagoditev obstoječih dokumentov.
2. Povpraševanje po uradnih potrdilih o znanju slovenščine na najnižji ravni SEJA.
3. Razvoj stroke v Sloveniji in v mednarodnih okvirih:
 - prenova opisa t. i. preživetvene ravni (A1); dokument Preživetvena raven za slovenščino iz leta 2004 je bil ob novih spoznanjih in izkušnjah ter razvoju stroke prenovljen leta [2016](#);
 - leta 2018 je Svet Evrope izdal [dodatek k SEJU](#), ki prinaša nove oziroma izčrpno dopolnjuje ter razširja obstoječe opisnike ravni jezikovne zmožnosti v neprvih jezikih (prevod v slovenščino je v postopku redakcije).
4. Petletne izkušnje s poučevanjem in preverjanjem znanja slovenščine po programu *Slovenščina kot drugi in tuji jezik* navajajo k dopolnitvam nekaterih mest v programu (npr. ocenjevalnih meril).
5. Izpiti iz znanja slovenščine, ki se v RS izvajajo po programu *Slovenščina kot drugi in tuji jezik* (SDTJ), so bili med letoma 2016 in 2017 evalvirani s strani vplivnega združenja evropskih jezikovnih testatorjev [ALTE](#) in dobili znak kakovosti Q za dobo pet let (do 2022). Z evalvacijo se je pokazala potreba po nekaterih dopolnitvah in manjših prilagoditvah sistema preverjanja in ocenjevanja znanja.

Pri pripravi programa *Slovenščina kot drugi in tuji jezik* smo vse navedeno v zgornjih petih točkah upoštevali. Pričujoči program je rezultat obširnega projekta, ki je zajemal več faz (gl. Prilogo 3 – Razvojno delo pri pripravi programa; vsa podrobnejša vsebinska projektna dokumentacija je na voljo v Centru za slovenščino kot drugi in tuji jezik).

Program *Slovenščina kot drugi in tuji jezik* je štiristopenjski: dodan je opis najnižje, vstopne ravni SEJA (A1), ki je v prvotni različici programa ni bilo. Osnovne ravni v programu SZT zaradi specifične publike in njenih potreb ter uradnih zahtev nismo želeli bistveno spreminjati; ostaja približno enaka, kot je bila že v programu SZT, in obsega drugo in tretjo raven SEJO (zgornjo A2 in B1), tj. na meji med osnovnim in samostojnim uporabnikom jezika. Poleg osnovne ravni program opisuje višjo raven (ta združuje srednjo in visoko raven programa SZT), ki jo SEJO opisuje kot raven B2. Program v primerjavi s programom SZT prinaša raven odličnosti, ki ima za izhodišče t. i. učinkovitega uporabnika (po SEJO) in smo jo zaradi jasnosti in nove vsebine poimenovali na novo – med drugim tudi zato, da ne bi prišlo do zamenjav z visoko ravno iz starega programa SZT. Raven odličnosti obsega obe najvišji ravni SEJO (C1 in C2). Natančnejša predstavitev sledi v nadaljevanju (Standardi znanja).

Program *Slovenščina kot drugi in tuji jezik* je zastavljen tako pregledno, da ga bodo na eni strani lahko uporabljali izvajalci programa (organizatorji jezikovnih tečajev, učitelji slovenščine kot drugega in tujega jezika, oblikovalci učnih načrtov, avtorji učnih gradiv, avtorji izpitnih gradiv in izvajalci izpitov), na drugi pa tudi tisti deležniki (osebe in ustanove), ki se v Sloveniji ukvarjajo z jezikovnim načrtovanjem in jezikovno politiko. Program ponuja jasne opredelitve posameznih ravni, ki so tudi mednarodno primerljive, in je tako lahko med drugim v pomoč pri (formalnopravnem) določanju jezikovnih zahtev in načinov preverjanja znanja slovenščine.

S tem programom smo želeli pripraviti dobro izhodišče za izvajanje jezikovnoizobraževalnih programov, tj. ponuditi standarde znanja v obliki jasnih opisnikov, ki bodo olajšali izdelavo učnih načrtov za konkretne jezikovne tečaje, pripravo učnih gradiv in izdelavo jezikovnih testov (za uvrščanje v skupine, teste napredovanja ter predvsem za preverjanje znanja za pridobitev javno veljavne listine), pa tudi drugo podporo pri razvijanju sporazumevalne zmožnosti udeležencev programa *Slovenščina kot drugi in tuji jezik*. Pri tem izvajalcem programa priporočamo vzporedno uporabo drugih virov, kot so